
Protokoll

Tekniska nämnden

---

31 januari 2023

Tekniska nämndens protokoll

Plats och tid Rådhuset lokal Rügen, 31 januari 2023, klockan 09.00–14.00

Beslutande Mariette Nicander (M), Ordförande
Tommy Gardell (S), 1 vice ordförande
Ulf Gahne (C), 2 vice ordförande
Marina Berg (S)
Tony Johansson (S)
Susanne Davidsson (S)
Mårten Silvé (M)
Bobo Writler (M)
Stefan Nypelius (C)
Eva Gahnström (C)
Per Edman (V)
Tomas Rådkvist (MP)
Peter Oliveskog (SD) § 13-37

Eva Gustafsson (C), tjänstgörande ersättare § 12

Ersättare Alexandra Dahlberg (S)
Christer Wetterlund (S)
Robin Grähs (S)
Ronny Öström (S)
Åke Hansson (S)
Lars-Erik Benneck (M)
Cecilia Wiggsäter (M)
Jesper Scheutz (C)
Lilo Lindgren (V)
Wolfgang Brunner (MP)

Övriga Patric Ramberg, teknisk direktör
Ylva Svangren, ekonomichef
Marianne Ardin, nämndsekreterare
Anders Flodman, projektledare
Ingemar Britts, projektledare
Jonas Carlsson, VA-ingenjör
Jonas Sundgren, projektledare
Therese Bendelin, personalchef
Bengt-Olof Grahn, miljösamordnare
Jessica Kruse, handläggare
Emelie Klostermann, controller
Simon Hoffman, enhetschef
Nathalie Ahlstedt Mantel, verksamhetsutvecklare
Jonatan Levin, Miljöskyddsinspektör,
sambäddningsförvaltningen
Jonathan Berenyi, trafikingenjör

Rebekka Gannholm, markingenjör,
samhällsbyggnadsförvaltningen
Henrik Stoltz, projektledare
Peter Daun, kommunikatör
Niklas Rane, Miljöskyddsinspektör,
samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum för justering

2023-02-03

Paragrafer

§ 12–37, varav § 18 och 20 justerades omedelbart

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Marianne Ardin

Ordförande Mariette Nicander

Justerare Marina Berg

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Tekniska nämnden
Sammanträdesdag	2023-01-31
Protokollet anslås	2023-02-03
Anslaget tas ned	2023-02-27
Protokollets förvaringsplats	Teknikförvaltningen

Register

TN § 12	Förvaltningschefens information	6
TN § 13	Teknikförvaltningens beslut tagna med stöd av delegationsordningen 2022	8
TN § 14	Internkontrollrapport 2022	9
TN § 15	Indexuppräknning av avfallstaxan 2023	10
TN § 16	Teknikförvaltningens investeringsbehov 2024-2033	12
TN § 17	Beslutsattestanter 2023	15
TN § 18	Upphandling Solbergabadet nybyggnad tilldelning entreprenör	17
TN § 19	Visby vattenverk ombyggnation	20
TN § 20	Försäljning av fastighet i Roma	23
TN § 21	Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022	27
TN § 22	Remiss Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen	30
TN § 23	Villkor och dispenser Almedalsveckan 2023	35
TN § 24	Information om upphandling för behandling av avfall	39
TN § 25	Information Luftkvalitet (PM10): Årsrapport och plan framåt	42
TN § 26	Information om teknikförvaltningens hållbarhetsarbete	51
TN § 27	Information: inläsningsmaterial inför introduktion till VA verksamheten	52
TN § 28	Medborgarförslag - Fler bänkar på Strandpromenaden vid Snäck	53
TN § 29	Medborgarförslag - Gratis busskort för pensionärer	54
TN § 30	Medborgarförslag - Gratis bussresor med kollektivtrafiken för alla över 65 år på vissa tider	56
TN § 31	Medborgarförslag - Stadsbusstrafik med anslutning till flygplatsen	58
TN § 32	Medborgarförslag - Synkronisering av buss och färja	60
TN § 33	Medborgarförslag - Belysning vid busshållplatsen Lye	62
TN § 34	Medborgarförslag - Förändringar av busslinjer	64
TN § 35	Medborgarförslag - Utöka Kollektivtrafiken	66
TN § 36	Ärenden avgjorda i arbetsutskottet	68
TN § 37	Övriga ärenden	69

TN § 12 Förvaltningschefens information

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Sammanfattning

Presentation:

Förvaltningschef Patric Ramberg inledde med en presentation av sig själv och tekniska nämndens ansvarsområden.

Ekonomi:

Tekniska nämndens verksamhet redovisar ett positivt resultat för 2022.

Verksamhet:

El-upphandling pågår och förvaltningen har valt produkten förnybar el med leverans från sol, vind, vatten vilket kostar 4 öre mer än vanlig el.

Krokiga kajen Slite: Kustbevakningen planerar att renovera sin station i Slite vilken kommer innebära att tillträde för allmänheten kommer begränsas till Krokiga kajen.

HR:

Ny avdelning park- och trafik.

Förslag om att Projektavdelningen kan delas i två enheter.

Medarbetarundersökningen.

Fördelning av prioriteringar för lönerevisionen.

Sjukfrånvaro.

Samverkan.

Projekt:

Södra Gotlands bräckvattenverk.

Alléskolan.

Individ- och familjeomsorgshuset.

VA-ledningar Sanda Stenhuse- Västergarn inklusive pumpstationer.

LSS Boende.

Tingsbrogården om- och tillbyggnad.

Tillfälliga lokaler Visby lasarett.

Barnmorskemottagningen Korpen.

Väskinde förskola.

Klintehamn SÄBO.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Beslutsunderlag

Presentation på sammanträde

TN § 13   **Teknikförvaltningens beslut tagna med stöd av delegationsordningen 2022**

Ärendenummer: TN 2022/10

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Beslutsunderlag

Beslut tagna med stöd av delegationsordningen december 2022.

TN § 14 Internkontrollrapport 2022

Ärendenummer: TN 2022/1647

Paragraf föregående instans: TN AU § 2

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna rapporten om intern kontroll 2022.

Sammanfattning

Nämnderna har det yttersta ansvaret för att en god intern kontroll skapas och att uppföljning sker inom respektive verksamhetsområde.

I kommunallagen 6 kap § 7 anges nämndernas ansvar för den interna kontrollen. Det är alltid respektive nämnd som har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i alla processer och rutiner. Nämnden ska se till att övergripande policys och riktlinjer iakttas och utformar vid behov ytterligare tillämpningsanvisningar.

Enligt regionens riktlinjer för intern kontroll ska nämnderna varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Planen för uppföljningen av den interna kontrollen ska beslutas årligen av respektive nämnd. Kontrollerna enligt planen har nu genomförts och resultatet visar att det finns vissa brister i rutinerna. De punkter som krävde uppföljning efter 2021 års interna kontroll ingår också i 2022 års kontrollplan.

Bedömning

Teknikförvaltningens bedömning är att den interna kontrollen fungerar bra. Resultatet av uppföljningen visar att det finns brister i efterlevnaden av rutinerna vilket ska åtgärdas.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg och ekonomichef Ylva Svangren.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna rapporten om intern kontroll 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 202203-01-04

Presentation på sammanträde

Skickas till

Rapporten om intern kontroll 2022 ska biläggas verksamhetsberättelsen för 2022.

TN § 15 Indexuppräkning av avfallstaxan 2023

Ärendenummer: TN 2022/3777

Paragraf föregående instans: TN AU § 3

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att räkna upp avfallstaxan avseende insamling av hushållsavfall med 11,1 procent i enlighet med avfallsindex A12:1.
2. Tekniska nämnden beslutar att räkna upp avfallstaxan avseende slamtömning med 15,6 procent i enlighet med avfallsindex A12:3.
3. Uppräkningsen av taxorna gäller från 1 januari 2023.

Sammanfattning

Enligt Region Gotlands avfallstaxa får justering av taxans avgifter ske en gång per år upp till förändringen i avfallsindex A12:1MD för hämtning av hushållsavfall och A12:3MD för slam.

Perioden som ligger till grund för uppräkningsen är oktober 2021 till oktober 2022. Avfallsindex A12:1 avseende hämtning av hushållsavfall uppgick i oktober 2021 till 122,2 och i oktober 2022 till 135,8 vilket innebär en förändring om 11,1 procent. Avfallsindex A12:3 avseende slamtömning uppgick i oktober 2021 till 119,0 och i oktober 2022 till 137,6 vilket innebär en förändring om 15,6 procent.

Bedömning

Teknikförvaltningen bedömer att taxan för hämtning av hushållsavfall ska höjas med 11,1 procent och taxan för slamtömning ska höjas med 15,6 procent enligt förändrade avfallsindex från och med januari 2023.

Konsekvensanalyser

Barn- och genusperspektiv – Beslutet får inga konsekvenser för barn- och genusperspektivet.

Landsbygdsperspektiv – Beslutet innebär lika stor höjning av taxan för såväl stad som landsbygd.

Ekonomisk konsekvensanalys – Externa avtal med leverantörer innehåller indexklausuler som innebär ökade kostnader. Höjningen av taxan kommer innebära möjlighet till kostnadstäckning inom det kommunala avfallsuppdraget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ekonomichef Ylva Svangren.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

- Tekniska nämnden beslutar att räkna upp avfallstaxan avseende insamling av hushållsavfall med 11,1 procent i enlighet med avfallsindex A12:1.
- Tekniska nämnden beslutar att räkna upp avfallstaxan avseende slamtömning med 15,6 procent i enlighet med avfallsindex A12:3.
- Uppräkningen av taxorna gäller från 1 januari 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2022-12-05

Skickas till

Avfallsavdelningen

TN § 16   Teknikförvaltningens investeringsbehov 2024-2033

Ärendenummer: TN 2022/4410
Paragraf föregående instans: TN AU § 4

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna teknikförvaltningens sammanställning av investeringsbehov 2024-2033. Rapporten blir en del av Region Gotlands planeringsförutsättningar som behandlas vid planeringskonferens i mars 2023.

Sammanfattning

Tekniska nämnden ska senast den 9 februari lämna en sammanställning av långsiktiga investeringsbehov för perioden 2024-2033 till regionstyrelsen. Syftet är att ge en långsiktig bild av regionens kommande investeringsbehov. Planen ligger med som en del av Region Gotlands planeringsförutsättningar som behandlas på planeringskonferens i mars 2023.

Teknikförvaltningen har gjort en beskrivning av de investeringsbehov man ser inom den kommande tioårsperioden. Investeringsbehoven redovisas enligt anvisad uppställning för såväl skattefinansierad som avgiftsfinansierad verksamhet.

Utgångsläget för planen är demografisk utveckling, nuvarande investeringsbudget och –plan, kompletteringsbudget samt övriga behov av utveckling inom respektive verksamhet. Inom de avgiftsfinansierade verksamheterna finns beslutade planer som påverkar investeringsbehoven (VA-plan och avfallsplan). En fullständig analys av driftskonsekvenserna för redovisade investeringsbehov görs inte i denna plan utan redovisas i kommande plan- och budgetskrivning.

Bedömning

Teknikförvaltningen föreslår att redovisade investeringsbehov för perioden 2024-2033 ska utgöra del av Region Gotlands planeringsförutsättningar för kommande budgetår.

Barn- och genusperspektiv – Investeringsbehoven omfattar verksamhet som påverkar barn såsom skolor, lekplatser, trafiksäkerhet m.m.

Landsbygdsperspektiv – Investeringsbehoven omfattar verksamhet över hela Gotland och påverkar således landsbygdsperspektivet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Flertalet av förslagen till nyinvesteringar kommer generera merkostnader i form av ökade kapital- och driftkostnader.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ekonomichef Ylva Svangren.

Yrkanden:

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på följande:

Tekniska nämndens investeringsbehov skall ligga till grund för den kommande planeringen i regionstyrelsen inför vårens budgetarbete. Då är det förstås viktigt att Tekniska nämnden, som facknämnd med ansvar för majoriteten av regionens investeringar, lämnar ett så bra underlag som möjligt för detta.

Det förslag som nämnden föreslås besluta i ärendet är bra i många avseenden men har enligt Miljöpartiet dessvärre några brister som behöver rättas till för att regionstyrelsen skall kunna göra lämpliga prioriteringar och avvägningar:

- Enligt anvisningarna i ärendet skall tekniska nämnden ”i text inklusive grov kostnadsbedömning beskriva större behov av investeringar de kommande 10 åren” men många investeringar saknar kostnadsbedömning vilket gör RS arbete med prioriteringar svårt eller omöjligt. Detta behöver kompletteras där så är möjligt.*
  - De åtgärder inom TN's ansvarsområde som finns beslutade i olika planer avseende regionens miljö- och klimatpåverkan är inte närmare specificerade och ingen summa för investeringsbehoven finns kalkylerad, trots att många av dessa investeringar behöver beslutas i närtid. Detta behöver åtgärdas.*
  - Regionen har, som alla regioner och kommuner, ett stort behov av att effektivisera energianvändningen, särskilt med dagens höga elpriser. Nu saknas investeringar för detta ändamål i planen vilket är en brist.*
  - Investeringar i serviceorterna kring trafiksäkerhet, parker, lekplatser mm framstår som väldigt låga, står dessa verkligen i proportion till regionens ambitioner för serviceorterna?*
  - Cementa har flaggat för en övergång till el för sin framställningsprocess vilket troligen kräver investeringar för att hantera det avfall från Regionen som idag bränns där. Behöver inte regionen ta höjd för en sådan utveckling i investeringsplanen?*
  - Enligt anvisningarna i ärendet skall underlaget också innehålla en redovisning avseende gruppen ”strategiska investeringar” men någon sådan rubrik finns inte. Antagandet blir då att regionen inte har några strategiska investeringar men kan detta stämma? Ett förtydligande behövs här.*
- Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag:*
- Att ärendet återremitteras så att förvaltningen kan komplettera det avseende ovanstående punkter.*

Jag föreslår också att TNAU får mandat att besluta om ärendet på nästa möte vilket gör att det ändå kan lämnas in enligt tidplanen. TN kan sedan fastställa det vid sitt nästa möte.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och Tomas Rådkvists (MP) yrkande och finner att förvaltningens förslag vinner bifall.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna investeringsbehov 2024-2033.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-01-02

Tekniska nämndens investeringsbehov 2024-2033

TN § 17 Beslutsattestanter 2023

Ärendenummer: TN 2023/7

Paragraf föregående instans: TN AU § 5

Tekniska nämndens beslut

- Tekniska nämnden beslutar att godkänna beslutsattestanter för 2023.
- Tekniska nämnden beslutar att teknikförvaltningens economichef löpande får godkänna förändringar av beslutsattestanter under 2023.

Sammanfattning

Nämnden ansvarar för att det finns en förteckning över behöriga beslutsattestanter inom teknikförvaltningen samt ersättare för dessa.

Attestförteckningen ska innehålla namn för beslutsattestant per ansvarskod enligt gällande kodplan samt avdelning. Till förteckningen biläggs namnteckningsprov för varje attestant. Vidare framgår beloppsgränser för attesträtt. Förteckningen omfattar även de som granskar och konterar fakturor innan de kan attesteras. Kravet på tvåsamhet vid hanteringen av fakturor är därmed uppfyllt.

Beslutsattest innebär kontroll av beslut, kontering och finansiering. Den utförs i normalfallet av budgetansvarig.

Beslutsattesten innebär en bekräftelse av:

- Att prestationer och transaktioner och dess underlag stämmer med beslut eller planer.
- Att behöriga personer har agerat.
- Att priser och villkor är riktiga.

I attesten ingår att kontrollera att transaktionen ryms inom beslutad budget. Beslutsattest ska i normalfallet ske vid beställningstillfället. Det är beslutsattestanten som ansvarar för att verifikationen är fullständig och innehåller fullgod information om vad som föranlett den ekonomiska händelsen samt att övriga attestmoment är utförda.

Beslutsattestanter och namnteckningsprov redovisas i bifogade bilagor. Förteckningen ska löpande hållas uppdaterad. Economichef behöver därför tilldelas behörighet att besluta om löpande uppdateringar. Vid uppdatering av förteckningen ska det framgå från när förändringar ska gälla.

Bedömning

Teknikförvaltningen bedömer att attestförteckningen är aktuell och komplett.

Barn- och genusperspektiv – Beslutet har ingen påverkan på barn- och genusperspektivet.

Landsbygdsperspektiv – Beslutet har ingen påverkan på landsbygdsperspektivet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Beslutet får ekonomiska konsekvenser då det säkerställer en god kontroll av de ekonomiska transaktionerna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av ekonomichef Ylva Svangren.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

- Tekniska nämnden beslutar att godkänna beslutsattestanter för 2023.
- Tekniska nämnden beslutar att teknikförvaltningens ekonomichef löpande får godkänna förändringar av beslutsattestanter under 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-01-12
Bilaga Attestförteckning TKF 2023

Skickas till

Teknikförvaltningens avdelningar
Regionsstyrelseförvaltningens ekonomifunktion

TN § 18 Upphandling Solbergabadet nybyggnad tilldelning entreprenör

Ärendenummer: TN 2022/679

Paragraf föregående instans: TN AU § 6

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar anta anbud från Nybergs Entreprenad AB (org nr 556222-1845).
2. Tekniska nämnden begär samtidigt finansiellt igångsättningstillstånd från Regionstyrelsen.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Befintliga Solbergabadet har nått sin tekniska livslängd och uppfyller inte längre krav på ett modernt badhus. Med anledning av detta ska enligt beslut RF § 192, 2021-11-22 befintligt bad ersättas med Nya Solbergabadet på del av fastigheten Ekorren 1 i Visby.

Nya Solbergabadet ska ge Region Gotlands medborgare en modern badanläggning med ett utbud som passar en bred målgrupp. Detta konkretiserats i direktiv enligt nedan.

Nya Solbergabadet:

- Ska innehålla familjebad med möjligheten till lek.
- Ska främja rekreation och hälsa.
- Ska främja motion.
- Ska öka och utveckla möjligheten till rehabilitering.
- Ska främja föreningars fortsatta utveckling.
- Ska vara en naturlig mötesplats.
- Ska öka simkunnigheten.
- Ska tillskapa fler tillgängliga tider för skolans behov.

Innehållet i Nya Solbergabadet för att uppnå effektmål enligt ovan preciseras i förstudie framtagen av Liljewalls arkitekter (daterad 20210908). Förstudien består av gestaltningsskisser, lokalprogram samt inledande undersökningar av genomförbarhet.

Teknikförvaltningen har efter genomförd marknadsundersökning och inhämtande av erfarenheter från andra kommuner besluta sig för att genomföra projektet i form av totalentreprenad i samverkan (partnering). Avtalsformen innebär att Region Gotland som byggherre och entreprenören i nära och öppet samarbete ska hitta för projektet bästa möjliga lösningar utifrån projektets genomförbarhet, slutproduktens kvalitet och ekonomi.

Entreprenadupphandlingens utvärderingskriterier har varit organisation, genomförandebeskrivning samt pris i form av procentuellt arvode på verifierade självkostnader under projektets genomförande.

Bedömning

Vid anbudstidens utgång den 22 januari 2023 hade två anbud inkommit.

Teknikförvaltningen bedömning är att föreslaget anbud är det mest fördelaktiga utifrån kriterierna Organisation 50%, genomförandebeskrivning 30% samt ekonomi (arvode) 20%.

Konsekvenser för genomförandet

Genomförandet och placering av badhuset kommer påverka logistik för Solbergaskolans kök och sophantering. Vidare berörs viss logistik gällande skolskjutsar till- och från Solbergaskolan och grönytor idag nyttjade av skolan kommer tas i anspråk. En dialog med samtliga berörda verksamheter är inledd. Slutligen kommer den så kallade badmästarvillan behöva rivas och befintlig hyresgäst behöver erbjudas alternativ plats för verksamhet.

Barn- och genusperspektiv

En modern badanläggning kommer locka barn och ungdomar till besök och på så sätt skapas en större vattenvana och i förlängning en större simkunnighet bland öns befolkning. Föreningslivet kan med den nya badanläggningen på ett bättre sätt vidareutveckla sin verksamhet och locka fler till en aktiv och hälsosam fritid.

Landsbygdsperspektiv

Badhusets placering i centrala Visby med närhet till kollektivtrafik och med bra parkeringsmöjligheter i närområdet ger hela Gotlands befolkning möjlighet att trots avstånd nyttja badhuset.

Ekonomisk konsekvensanalys

Tilldelad budget för projektet är 225.000.000 kronor. Under kommande process i nära samarbete med entreprenören kommer nu badhuset projekteras och kalkyleras med målsättning att projektet ska rymmas inom tilldelad budget.

Ekonomiska konsekvenser med anledning av orsaker nämnda ovan i ”konsekvenser för genomförandet” ingår inte i projektbudget och kommer behöva hanteras separat.

Regionfullmäktige (RF §192, 2021-11-22) har beviljat regionstyrelseförvaltningen utökad driftbudgetanslag med 13.000.000 kronor från och med 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av projektledarna Ingemar Britts och Anders Flodman.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

Blankett finansiellt igångsättningstillstånd

TKF Tjänsteskrivelse datum 2022-12-16

Presentation på sammanträde

Skickas till

Regionstyrelsen

TN § 19 Visby vattenverk ombyggnation

Ärendenummer: TN 2022/4327

Paragraf föregående instans: TN AU § 10

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att gå vidare med inriktningsbeslut att flytta personal, lager och verkstäder från Visby södra vattenverk för att frigöra yta till processer för att klara vattenförsörjningen.

Sammanfattning

I projekt Visby södra vattenverk avses att renovera ställverk, reservkraft, distributionspumpar och se över kontorslokaler för driftpersonal. För att nå dit behöver man se helheten i Visby vattenförsörjning, att sätta rätt funktion på rätt plats utifrån dagens förutsättningar och framtida scenarion. Detta är första steget av flera för att säkra Visby framtida dricksvattenförsörjning.

Syftet med projektet är att förbättra driftsäkerhet, redundans, barriärhöjd/drucksvattenkvalitet, leveranssäkerhet och arbetsmiljö samt möjliggöra planerad och framtida exploatering av Visby stad. Anläggningen har på flertalet punkter uppnått sin tekniska livslängd och flertalet byggnader på Visby södra vattenverk är ur arbetsmiljö, säkerhet och energi är en stor utmaning i de mål som VA-avdelningen och Teknikförvaltningen arbetar med. Behovet av att kunna lagerhålla material enligt kraven från livsmedelsverket och MSB kan inte uppnås med befintliga lokaler.

Projektgruppen har bearbetat och analyserat respektive frågeställning som är relevant för projektet i det här skedet och landat i fyra olika alternativ. Dessa alternativ visar att för att klara kraven på rening av dricksvatten, leveranssäkerhet, driftsäkerhet, arbetsmiljö, redundans och logistik finns inte tillräckligt med markyta i området vid vattenverket för att utveckla verksamheten främst med avseende på svårigheter att ta mer mark i anspråk.

Vattentillgången är redan idag ansträngd i Visby. Till 2030 kommer vattenbehovet under sommartid i Visby att öka med ca 16 procent i medeldygn och 25 procent för ett maxdygn. Till 2050 är prognosen att vattenbehovet ökar med ca 35 procent jämfört med dagens behov, detta är avstämt med planeringen med reservation för försvarsmaktens utbyggnad på ön.

VA-avdelningen kommer framöver att behöva bygga processanläggningar för att höja kemisk och mikrobiologisk barriärverkan för att klara kraven enligt livsmedelsverkets dricksvattendirektiv samt få en stabil kvalitet på vattnet. Hårdare rening av råvatten leder till minskad dricksvattenproduktion men säkerställer vattenkvaliteten till abonnenterna.

Inriktningsbeslutet omfattar att gå vidare med att flytta personal, lager och verkstäder från Visby södra vattenverk för att frigöra yta för

dricksvattenproduktion. Personalen kommer under byggtid att sitta i tillfälliga paviljonger på Visby norra vattenverk. Lager och verkstäder kommer att byggas på Visby norra vattenverk för att klara kraven från livsmedelsverket och MSB. Möjligheten att disponera ytorna för verksamhetens olika funktioner på ett genomförbart sätt öppnas och VA-avdelningen kan arbeta mot att säkra vattenförsörjningen både kort- och långsiktigt.

Visby södra vattenverk kommer endast att inrymma dricksvattenproduktion och därmed uppnår man möjligheten att bygga en robust vattenproduktion.

Förutsättningarna att ta mark i anspråk för VA-verksamhet vid Visby norra vattenverk är goda då Region Gotland äger marken och stora delar av området redan är taget i anspråk som industrimark. Befintliga verksamheter på området kan omfördelas och möjlighet till samordningsvinster inom teknikförvaltningen öppnas.

Inriktningsbeslutet innebär ekonomiskt i det här steget, ett fortsatt arbete i projektet på Visby södra vattenverk som är budgeterat till 37 mkr och inrymmer pumpar, ställverk, reservkraft och tillfälliga paviljonger. Flytt av lager och verkstad till Visby norra vattenverk uppskattas till en kostnad av 50 mkr. Beloppen ryms inom VA-avdelningens strategiska plan och budget.

Detta säkerställer arbetsmiljön för VA-personal, säkerheten för dricksvattenproduktion och möjliggör framtida investeringar för ökad vattenproduktion till Visby. I den budgeterade och uppskattade kostnaden inkluderas inte processanläggningar, reservoarer samt övrig infrastruktur som krävs för att producera dricksvatten i sin helhet till Visby vilket kommer att behöva ytterligare beslut framöver. Vidare utredningar kommer visa investeringsbehovet för nya och större råvattenkällor samt ökad vattenproduktion till Visby.

Det är av största vikt att inriktningsbeslutet tas nu för att inte hamna i en akut vattenbrist samt säkerställa vattenkvaliteten till Visbys abonnenter. Det tar tid att bygga förutsättningar för att fortsätta utveckla vattenförsörjningen och konsekvenserna av att inte ta ett beslut skulle bli att VA-avdelningen kommer att behöva säga nej till nya anslutningar inom Visby med omnejd.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv – Säkerställer framtida dricksvattenkvaliteten för kommande generationer så att våra barn och ungdomar kan få god tillgång till ett säkert dricksvatten. I projektet kommer vi se över möjligheterna att kunna ha utställning i området för att sprida kunskap om vattnets väg till kranen. VA-avdelningen kommer att få tillgång till personalutrymmen oavsett genus.

Landsbygdsperspektiv - Besökare är en stor inkomstkälla för hela Gotland, skapar många arbetstillfällen och möjliggör egenföretagande och verksamheter över hela ön under ett gemensamt starkt varumärke. VA-avdelningen skapar

förutsättningar för en fortsatt utveckling och möjliggörande av nybyggnation samt täcka behovet för besöksnäringen över hela ön.

Ekologi/Hållbarhet:

Effektivisera användning av ytor som redan tagits i anspråk för att minska avtryck på grön- och rekreationsområden samt primärt vattenskyddsområde. Befintliga byggnader av värde renoveras, vilket leder till minskat behov av nyproducerat material. Uttjänta byggnader ersätts av nya energieffektiva byggnader vilket på sikt minimerar energiförbrukning till fastigheterna. Vid nybyggnation kommer VA-avdelningen se över möjligheterna med solceller på byggnaderna samt återanvända 2 av 3 befintliga reservoarer där beklädnad av reservoarerna sker med växtlighet för att minska klimatavtrycket. Möjliggöra för större reservoar vilket minskar belastningen på vattentäkterna och medför att VA-avdelningen kan ha ett hållbart och kontrollerat vattenuttag.

Ekonomisk konsekvensanalys - Inriktningsbeslutet innebär ett fortsatt arbete i projekt Visby södra vattenverk budgeterat till 37 mkr för att säkra vattenförsörjningen men framförallt möjliggör fortsatt utveckling av verksamheten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av VA-utvecklare Jonas Carlsson, projektledare Jonas Sundgren och projektledare Henrik Stoltz.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att gå vidare med inriktningsbeslut att flytta personal, lager och verkstäder från Visby södra vattenverk för att frigöra yta till processer för att klara vattenförsörjningen.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2023-01-17
Presentation på sammanträde

TN § 20 Försäljning av fastighet i Roma

Ärendenummer: TN 2022/4141

Paragraf föregående instans: TN AU § 11

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att godkänna köpeavtal avseende försäljning av fastigheterna Roma Kloster 2:15, Roma Kloster 1:214 och Björke Annex 1:29 för en köpeskillning av 500 000 kronor.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2020-09-28 RF §124 att i anbudsförfarandet gällande objekten Roma Kloster 1:214 (Klostergården), del av Roma Kloster 2:3 (Romabadet) och del av Björke Annex 1:7 (Ekgatan) anta Daniel Hallgrens anbud om 500 000 kr för samtliga tre objekt som en helhet. Regionfullmäktiges beslut överklagades till Förvaltningsrätten som avslog överklagandet 2021-03-26. Regionstyrelsen beslutade 2021-11-24 RS § 363 om godkännande av det markanvisningsavtal som tecknades mellan Region Gotland och Daniel Hallgren genom sitt bolag Romapaketet AB. Efter att Ekgatan och Romabadet hade avstyckats till egna fastigheter upprättades ett markgenomförandeavtal mellan parterna som ett fullgörande av markanvisnings-avtalet, för att se till att parternas åtaganden och kostnadsansvar regleras även efter att fastigheterna är sålda. Beslut om godkännande av markgenomförandeavtalet behandlas av Regionstyrelsen 2022-11-23.

Enligt Regionfullmäktiges beslut skulle köpeskillingen fördelas mellan objekten enligt överenskommelse mellan parterna och därutöver skulle det upprättas ett köpeavtal per fastighet. Vidare skulle enligt beslutet köpet av varje fastighet villkoras av att samtliga tre försäljningar genomförs utifrån anbudet. Detta utformades vid markanvisningsavtalets reglering av förvärvet på så sätt att förvärvet av samtliga fastigheter måste ske i ett gemensamt köpeavtal med en gemensam köpeskillning eftersom möjligheten annars fanns att de kunde förvärvas var och en för sig. Regleringen av förvärvet i markanvisningsavtalet var således en tolkning av Region-fullmäktiges beslut, vilket Regionstyrelsen godkände i och med sitt beslut om godkännande av markanvisningsavtal 2021-11-24 RS § 363. Det köpeavtal som nu har upprättats överensstämmer med regleringen i markanvisningsavtalet och utgör ett för alla tre fastigheterna gemensamt köpekontrakt med en gemensam köpeskillning.

För Björke Annex 1:29 finns detaljplan 09-BJÖ-184 som anger markanvändning bostäder, och för Roma Kloster 1:214 finns detaljplan 09-P-251 som anger markanvändning bostäder, vård, skola, kontor, centrum. För Roma Kloster 2:15 finns ingen detaljplan.

Enligt markgenomförandeavtalet är villkoret för att Tekniska nämnden ska fatta beslut om godkännande av köpeavtal avseende fastigheterna Roma Kloster 2:15, Roma Kloster 1:214 och Björke Annex 1:29, att exploatören ska överlämna en bankgaranti till Region Gotland som säkerhet för de vitesklausuler som markgenomförandeavtalet innehåller. Villkoret kommer vid Tekniska nämndens sammanträde 2022-12-13 att ha uppfyllts av exploatören och försäljning av fastigheterna kommer därmed att kunna ske.

För att säkerställa att Roma Kloster 2:3 och 2:15 fungerar separat från varandra har servitut upprättats dels för gångväg och dels för underhåll på byggnad m.m. (ömse-sidiga servitut). Därutöver pågår fysisk ombyggnation som avser bl.a. uppförande av brandvägg mellan fastigheterna och separation av system för VA och ventilation.

Inom Roma Kloster 1:214 finns en spillvattenledning som i nuläget ingår i regionens VA-nät, men som vid förvärvet övergår i fastighetsägarens ägo och blir servisledning till fastigheten.

På Roma Kloster 1:214 bor just nu ett 30-tal personer som är flyktingar från kriget i Ukraina. Boendeplatserna på fastigheten ingår i det fördelningstal som Region Gotland har fått sig tilldelat från Migrationsverket med anledning av massflyktsdirektivet. Fördelningstalet utgör det antal bostadsplatser som Region Gotland måste tillhandahålla. I dagsläget är massflyktsdirektivet förlängt till mars 2024. Ett hyresavtal ska förhandlas avseende detta, under den tid som massflyktsdirektivet består.

Bokfört värde för Roma Kloster 2:15, Roma Kloster 1:214 och Björke Annex 1:29 är 100 000 kr, 138 093 kr, respektive 27 000 kr.

Det framtagna och av köparen godkända köpekontraktet reglerar i huvudsak köpeskilling, tillträde, fastighetens skick m.m. Köpeskillingen är reglerad i markgenomförandeavtalet. Tillträde och köpets fullbordande är villkorade av att Tekniska nämnden godkänner köpekontraktet samt att Regionstyrelsen har godkänt markgenomförandeavtalet och att besluten har vunnit laga kraft.

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att föreliggande köpeavtal är upprättat i enlighet med Regionstyrelsens beslut om godkännande av markanvisningsavtal 2021-11-24. Förvaltningen föreslår att Tekniska nämnden beslutar att godkänna köpeavtalet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att köpeavtalet är upprättat i enlighet med gällande riktlinjer för försäljning och köp av fastigheter samt upplåtelse av servitut, tomträtt och arrende och har i övrigt stöd i aktuell lagstiftning. Enligt riktlinjerna ska

nybyggnadsskyldighet föreligga vid försäljning av mark för bostadsändamål, vilket i detta ärende regleras i markgenomförandeavtalet istället för köpeavtalet. Således görs inga avsteg från riktlinjerna.

Köpeavtalet reglerar i övrigt köpeskilling m.m. i den riktning som stakades ut av markanvisningsavtalet, som godkändes av Regionstyrelsen 2021-11-24.

2. Ekonomiskt perspektiv

Regionfullmäktige beslutade att anta Daniel Hallgrens anbud om 500 000 kronor avseende förvärv av fastigheterna Roma Kloster 1:214, Roma Kloster 2:15 och Björke Annex 1:29 för nybyggnation och fastighetsutveckling av bostäder och bad. Kostnaden för iordningställande för försäljning av fastigheterna täcks inte av försäljningspriset, men däremot kommer framtida driftkostnader att minska med anledning av försäljningen. Exploatören kommer innan beslut om försäljning tas vid Tekniska nämndens sammanträde 2022-12-13 att lämna en bankgaranti som säkerhet för de vitesklausuler som markgenomförandeavtalet innehåller.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att köpeavtalet (liksom markgenomförandeavtalet) medför att fler bostäder byggs i Roma tätort som potentiellt kommer att användas som permanent-boende. Roma Kloster 2:15 avses vidare att användas som ett aktivitetscenter med bad, gym, kafé och ett enklare spa, vilket i sin tur medför att Romas attraktivitet stärks.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att befintliga byggnader på Roma Kloster 2:15 och Roma Kloster 1:214 avses behållas och iordningsställas istället för att rivas, vilket minskar klimatavtrycket av exploateringen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av markingenjör Rebekka Gannholm.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämndens arbetsutskott lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2022-11-17

Köpeavtal daterat 2022-11-18

Beslut i Regionstyrelsen 2022-11-23

Presentation på sammanträde.

Skickas till

RSF Samhällsplaneringsenheten

TKF Fastighetsförvaltningsavdelningen

TN § 21

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022

Ärendenummer: TN 2022/4487

Paragraf föregående instans: TN AU § 12

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar godkänna informationen om årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete.

Sammanfattning

Generellt kan sägas att förvaltningens arbetsmiljöarbete är systematiskt och stort lever upp till de ställda kraven i föreskrifterna. Föreskriften kräver att en handlingsplan tas fram för de utvecklingsområden som identifierats uppföljningen, vilket görs direkt i enkäten.

Teknikförvaltningen har enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1 11 §) följt upp det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022.

Uppföljningen gjordes av arbetsmiljöansvarig chef tillsammans med skyddsombud i det digitala verktyg som regionen använder sig av. Syftet är att granska det egna arbetsmiljöarbetet för att säkerställa att det motsvarar de krav som ställs i föreskrifterna. Syftet är också att identifiera och planera åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Bedömning

Uppföljningen går ut på att bedöma hur följande områden fungerar:

- Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) som en naturlig del i verksamheten
- Samverkan
- Arbetsmiljöpolicy, mål och rutiner
- Uppgiftsfördelning av arbetsmiljöuppgifter
- Kompetens om arbetsmiljöarbetet
- Rutiner för undersökning och riskbedömning

I enkäten framgår att det systematiska arbetsmiljöarbetet i stora delar fungerar bra. De områden där den stora huvuddelen av chefer och skyddsombud gör bedömningen att teknikförvaltningen har ett väl fungerande arbetsmiljöarbete är;

Uppgiftsfördelningen inom arbetsmiljöområdet.

Arbetet med undersökning och riskbedömningar.

Rapportering och uppföljning av tillbud och skador.

Kommuniceringen av arbetsmiljöfrågor fungerar väl både uppåt och nedåt i organisationen.

Chefer och personer med fördelad arbetsmiljöuppgift har goda kunskaper om arbetsmiljöarbetet i relation till uppgift och ansvar.

Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och uppföljningens funktion för att förbättra arbetet.

Det kan dock konstateras att det finns områden med behov av utveckling och förbättring. Bara 17 av 22 svar anger att arbetsmiljöpolicy och målen för arbetsmiljöarbetet är kända på arbetsplatsen men hela 21 svar bedömer att arbetsmiljöarbetet är integrerat i verksamheten. Arbetsmiljöpolicy och målen för arbetsmiljöarbetet ingår i förvaltningens årshjul för arbetsplatsträffar. Under 2023 implementeras nytt system för systematiskt arbetsmiljöarbete och där kan arbetsmiljöuppgifter delas ut till ansvariga, vilket innebär att det finns möjlighet att lägga ut en uppgift till alla chefer att lyfta mål och policy på en arbetsplatsträff under året.

Dessvärre uppger nio av 22 svar att rutinerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet inte alls eller bara delvis är tillgängliga och lätta att förstå. Detta resultat står sig från tidigare år och är en av orsakerna till att regionen beslutat att upphandla ett system för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I och med att det systematiska arbetsmiljöarbetet i sin helhet kommer att samlas i samma system görs bedömningen att tydligheten kommer att öka över tid.

Förra året rapporterades behov av förbättringar inom områdena; svarsfrekvens samt kännedom om arbetsmiljöpolicy, samt arbetet med samverkan och skyddsombud. Då identifierades att skyddsombud saknas på flera enheter och att två avdelningar inte har någon samverkansgrupp. I och med att mark- och trafikavdelningen och gata- och parkavdelningen slås ihop bildas i början av 2023 en gemensam samverkansgrupp. Projektavdelningen planerar att dela avdelningen i två enheter och i och med detta har avdelningen även fått i uppdrag att bilda en samverkansgrupp. Detta innebär att fler avdelningar kommer att få en samverkansgrupp, men skyddsombud saknas fortfarande på några områden, trots genomförda insatser för att lyfta skyddsombudsrollen. I 20 av 22 uppföljningar har skyddsombud deltagit. Svarsfrekvensen har förbättrats sedan 2021 (17 svar 2021, 22 svar 2022). Förhoppningen är också att regionens nya system för systematiskt arbetsmiljöarbete, som kommer att hantera uppföljningen från och med nästa år, ytterligare kommer att förbättra svarsfrekvensen

Generellt kan konstateras att förvaltningens arbetsmiljöarbete lever upp till de ställda kraven i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Föreskriften kräver att det som inte fungerar ska förbättras och handlingsplaner med förbättringsåtgärder har upprättas direkt i samband med att chef och skyddsombud svarar på enkäten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av HR chef Therese Bendelin.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar godkänna informationen om årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete.

Beslutsunderlag

TKF Tjänsteskrivelse 2022-01-13

Presentation på sammanträde

TN § 22

Remiss Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen

Ärendenummer: TN 2022/4038

Paragraf föregående instans: TN AU § 13

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att överlämna yttrandet till Miljödepartementet.

Sammanfattning

EU-kommissionen offentliggjorde sitt förslag till ett nytt reviderat avloppsdirektiv den 26 oktober 2022. Förslaget omfattar 35 artiklar och 5 annex och finns för närvarande bara på engelska. Förslaget har remitterats av Miljödepartementet. VA-branschorganisationen Svenskt Vatten har gjort en översättning av avloppsdirektivet samt ett förslag till remissvar som legat till grund till förslaget till yttrande från tekniska nämnden.

Teknikförvaltningen föreslår TN att i grunden stödja revideringen av avloppsdirektivet, som är bra men samtidigt i behov av förbättring och anpassning till nya förhållanden. Förvaltningen föreslår dock TN att föra fram ett antal synpunkter och förslag i EU:s direktiv som är särskilt viktiga för Gotland.

Till dessa hör bland annat, några utvalda saker viktiga för Gotland:

1. Krav i direktivet på avancerad rening för större reningsverk (även kallat läkemedelsrening),
2. Krav på utvidgat producentansvar, viktigt att påpeka att finansiering av ökade reningskrav ska betalas av producenter av till exempel läkemedelsrester.
- 3 I EU:s direktiv står det inte att man ska separera dagvatten från spillvatten samt att ösregn och snö ska kategoriseras som dagvatten.
4. Direktivet föreslår striktare krav på uppströmsarbete, detta är viktigt och industriutsläpp och hushållspillvatten bör lyftas fram.
5. Energinutralitet för avloppsanläggningar bör lyftas fram i remissen, dvs avloppsanläggningar ska producera egen och hållbar energi. Här nämns även klimatet och krav på mätning av metan- och lustgasutsläpp från avl. anläggningar.
6. Direktivet får ej försvåra återanvändning av avloppsslam och även renat spillvatten, bevattning med avloppsvatten och spridning av slam bör ej får försvåras av direktivet.
7. Direktivet föreslår generellt strängare krav på fosfor- och kväveutsläpp för verk över 100 000 pe men även för mindre anläggningar om behov finns.
8. Direktivet riskerar att försvåra för ett bibehållande av

markbäddar/infiltrationer med rening i mark. I stället nämns i direktivet att det är bättre att satsa på minireningsverk för enskilda avlopp, detta är svårt och dyrt för Gotland och landsbygden i övrigt i Sverige. Det ger inte generellt bättre miljönytta med minireningsverk.

9. Förslaget innebär en större genomsnittlig kostnadshöjning i Sverige för VA (enligt Svenskt vattens uträkningar) varav mer än hälften går till åtgärder utan tydlig miljönytta. Även detta bör påpekas.

Kommissionens förslag till reviderat EU-direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse rymmer en stor mängd olika förslag och ändringar. Allt ifrån reglering av utsläppsmängder till vilka typer av reningsverks storlekar som ska regleras av direktivet .

Teknikförvaltningen har studerat den översättning av förslaget till nytt direktiv som Svenskt Vatten har tagit fram.

Det är ett stort material att läsa och sammanfatta. Därför har särskilt viktiga punkter för Gotland som område tagits upp i TKF:s yttrande till TN.

Dessa listas i sammanfattningen ovan. Därutöver kan nämnas att Svenskt Vatten håller på att ta fram ett mycket ambitiöst och omfattande remissvar som förutom rena synpunkter på innehållet även innehåller konkreta förslag på hur direktivet kan moderniseras och förbättras så att största möjliga miljönytta vävs in i direktivets olika avsnitt.

Bedömning

I direktivet föreslår EU ett generellt införande av avancerad rening även kallat läkemedelsrening på större reningsverk från 10 000-100 000 pe (personekvivalenter). I förslaget till yttrande skriver TKF att det bör generellt endast gälla verk över 100 000 pe, för mindre verk bör kravet på generell skärpning utredas utifrån behov. Det är viktigt att Gotlands många små reningsverk inte drabbas av onödigt hårda utsläppsregler i förhållande till miljönyttan.

I direktivet skrivs det att dagvatten är en del av spillvattnet som går till reningsverken. TKF föreslår att dagvatten inte ska räknas in i spillvatten utan behandlas separat, så som det görs idag. Ösregn och snö bör dessutom räknas som dagvatten.

Det förslås vidare ett utökat producentansvar på avloppsvattnet och där är det viktigt att det tydligt ska framgå att det är producenten och förorenaren (företag och verksamheter) som ska betala sina utsläpp och hantera avfallsprodukter, exempelvis läkemedel som följer med avloppsvattnet till reningsverket. Det är också viktigt att miljönyttan blir så stor som möjligt av ett utvidgat producentansvar.

I direktivet föreslås striktare regler för uppströmsarbete. Det är då viktigt att också direktivet förbjuder vissa produkter som av producenter marknadsförs som nedspolningbara i avloppet, så kallade "flushabels". Hit hör till exempel våtservetter. Den här typen av avfall bör istället regleras enligt avfallsdirektivets regler. Reglering av liknande produkter stimulerar till produktion av miljövänligare teknik och produkter.

TKF föreslår i yttrandet att stödja EU-direktivets krav på att avloppsanläggningar ska vara energineutrala men trycker på att reglerna är i behov av ändring så att energin från biogas kan tas om hand mer flexibelt och effektivt. Även frågan om klimatutsläpp från reningsverk tas upp och direktivet föreslår krav på mätning av metan- och lustgasemissioner. Det är viktigt att beakta att detta är komplicerade och dyra åtgärder som bör krävas där de gör som mest miljönytta och inte generellt.

Direktivet behandlar även återvinning av renat spillvatten samt av slam som fosfor och kväveresurs. Det är dock viktigt att direktivet inte försvårar dessa saker genom en ökad byråkratisering och regler utan åstadkommer bästa miljönytta. Hit hör vårt Revaqcertifierade slam och vår bevattning med renat spillvatten, se yttrandet.

I direktivet föreslås krav på max 6 mg totalkväve och skärpning från 0,5 till 0,3 mg totalfosfor per liter vid utsläpp till recipient för stora verk över 100 000 pe samt för verk ner till 1000 pe efter särskilda riskbedömningar. Det är oklart om detta ska gälla även för det delvis renade spillvattnet som idag används som näringsskälla till jordbruket, här behövs den kväve och fosfor som finns i vattnet. Detta förslag kan missgynna de många små avloppsverken på Gotland samt den pågående bevattningen av åkermark. Forforvärdet till 0,3 mg kan förvaltningen stödja för där har det kommunala VA-systemet på Gotland vana och klarar detta redan idag, men ett generellt kvävevärde på 6 mg anser förvaltningen bara kan vara motiverat bara för de riktigt stora verken på nationell nivå.

I direktivet föreslås en mycket restriktiv hållning till reningssystem i mark, dvs markbädd/infiltrationer och pekar istället på minireningsverk. Detta är något som kan drabba Sverige och framförallt Gotland hårt. Tillsynsmyndigheten i form av miljö- och byggnämnden anser att minireningsverk är allt för komplicerade för att passa generellt på enskilda avlopp. Skötsel och dessutom driftskostnaderna kan drabba landsbygden mkt hårt och ge allt för liten miljönytta. Direktivet bör därför inte utformas så att det försvårar eller låser fast enskilda tekniska lösningar i områden där det inte går att bygga ut de kommunalt VA.

I direktivet står att det ska vara en genomförandetid enligt de nya föreslagna reglerna på 5 år men TKF föreslår för TN att det ska stå minst fem år, alltså gärna mer då det kan handla stora kostnader.

Slutligen innebär direktivet i sin helhet att kostnader för avancerad rening av kväve, läkemedel och andra organiska ämnen samt att kravet på små reningsverk istället för markanläggningar kommer att bli mycket omfattande och som då främst drabbar mindre kommuner. Gotland har vi redan i idag förhållandevis höga VA.-taxor i jämförelse genomsnittstaxorna i landet.

Barn- och genusperspektiv– Det är viktigt att ett nytt avloppsdirektiv skrivs så att det skapar goda möjligheter för utveckling av ny teknik och starka incitament till att samhällsmedborgarna tydligt ser miljönyttan. En alltför stor byråkratisering med svåruppnådda regelverk försvårar under en ny 30 årsperiod möjligheten för den uppväxande generationen att vara med och bidra till god miljönytta inom rimliga ekonomiska ramar.

Landsbygdsperspektiv – Landsbygdens verksamheter är en stor viktig del i att vara med och nyttja de resurser som finns i spillvatten, som näring och vatten till odling, jordförbättring och biologisk mångfald. Avloppsreningsverk bör fortsättningsvis vara resursverk med mål att sluta kretsloppen och hitta lösningar för klimatproblemen.

Ekonomisk konsekvensanalys – I direktivet föreslås många åtgärder som generella krav som inte alltid kan motiveras med största miljönytta. Kostnader som kan bli allt för stora för kommuner och regioner med stor ande landsbygd med små reningsverk

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av miljösamordnare Bengt-Olof Grahn.

Yrkanden:

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på att de två sista styckena på sidan 3 i remissvaret stryks med följande motivering:

- Texten i förvaltningens remissvar om att kraven på 6mg totalkväve kan missgynna de små avloppsverken och missgynna den pågående bevattningen av åkermark invänder jag emot. Miljöpartiet menar att Teknisk nämnden inte kan önska högre utsläppsgränser än EU-direktivet när vi vet hur illa Östersjön mår av övergödningen, i detta läge måste alla avloppsreningsverk arbeta för en högre reningsgrad än idag för att förbättra Östersjöns vattenstatus.

Att vi har någon enstaka anläggning som vattnar med sådant vatten kan inte vara skäl att vilja ha en högre gräns för att det just där är en "näringsskälla till jordbruket", om alla argumenterar så kommer vi inte att åstadkomma någon förbättring av Östersjön.

- Av ovanstående skäl yrkar jag att näst sista stycket på sidan 3 stryks i remissvaret.

- EU-direktivet avser ju avlopp i tätbebyggda områden och gäller som lägst för anläggningar av storleken 1000 personenheter (Pe). Förvaltningens remissvar uttrycker att "direktivet

säger att det är bättre att satsa på minireningsverk för enskilda avlopp...” vilket måste var ett missförstånd, EU-direktivet innehåller vad jag kan se inga regler alls för enskilda avlopp. Att uttrycka sig som man gjort i remissvaret riskerar skapa förvirring om vad som gäller för enskilda avlopp och kan skapa motkrafter mot de EU-direktiv som syftar till att förbättra vår gemensamma livsmiljö och Östersjöns vatten, det vore onödigt och olyckligt.

- Därför yrkar jag på att sista stycket på sidan 3 stryks i remissvaret.

Per Edman (V) instämmer i Tomas Rådkvists (MP) yrkande.

Ordförande Mariette Nicander (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och Tomas Rådkvist (MP) yrkande och finner att förvaltningens förslag vinner bifall.

Reservationer:

Tomas Rådkvist (MP) och Per Edman (V) reserverar sig mot beslutet.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämndens arbetsutskott lämnar ärendet till tekniska nämnden utan eget yttrande.

Beslutsunderlag

Remiss om reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, förslag från europeiska kommissionen. Remissen från Miljödepartementet inkom 2022-11-07.

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen 2023-01-04

Skickas till

Am.nm@regeringskansliet.se, ref M2022/01945

TN § 23 Villkor och dispenser Almedalsveckan 2023

Ärendenummer: TN 2022/4199
Paragraf föregående instans: TN AU § 14

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att

1. Godkänna att villkor för markupplåtelse av offentlig plats på område avsett för Almedalsveckan upprättas och justeras efter behov av processledare TKF/verksamhetsansvarig offentliga rummet Almedalsveckan i samråd med handläggare markupplåtelse.
2. Godkänna att processledare i samråd med handläggare markupplåtelse uppställer separata villkor för matleverantörer och ges mandat att placera olika serviceleverantörer inom Almedalsområdet på för ändamålet lämplig plats.
3. Godkänna att dispens mot stannandeförbud ges av ansvariga handläggare på Trafik i samråd med processledare under förutsättning att motorfordonen görs icke körbara under motorfordonsförbudstiden på sådant sätt som teknikförvaltningen finner lämpligt. Gäller såväl foodtrucks som andra fordon som kan behöva stå uppställda i området.
4. Godkänna processledarens mandat att besluta i ärenden rörande justeringar gällande trafikavspärning, verkställa beslut om motorfordonsförbud, och regelverket för dispensansökan.
5. Godkänna undantag från villkor om max höjd för containerpark i yttre hamnen.

Sammanfattning

Planering och utförande av Almedalsveckan har förändrats över tid. Förutsättningarna och kraven gällande säkerhet och beredskap, tillgång till el, VA och internet innebär behov av flexibilitet i planeringen av området. Förändringar kan bli nödvändiga med anledning av såväl säkerhets- och beredskapsplanering som ekonomiska förutsättningar. En bred samverkan av eventuella justeringar gällande områdets utformning och förutsättningar görs alltid med polis, säkerhetspolis, räddningstjänst, hamnverksamhet, Almedalsveckankontoret med flera. En justering av trafikavspärning skulle först ske i samråd med polis och säkerhetspolis som tex ändrade områdesavgränsningar, in- och utpassager. Ingen justering utifrån tidigare områdesavgränsningar är planerad för 2023. Vid ändringar som skulle innebära en påtaglig förändring av området eller Almedalsveckans förutsättningar, kommer ärendet att lyftas till nämnd.

Villkor för markupplåtelse

TN beslutar om villkor för upplåtelse av offentlig plats, villkor som inkluderar förväntningarna att sökande/arrangör ska följa det övergripande ramverket såväl som kriterierna för aktiviteter på offentlig plats. Ansvaret/rätten att uppställa villkor för markupplåtelse har i delegationsordningen överlåtits till handläggare med processledare som ersättare.

Ändringar av villkor kopplade till Almedalsveckan görs av processledare i samråd med handläggare då processledaren ansvarar för att säkerställa att Almedalsveckan genomsyras av fokus på samhällsfrågor, demokrati och samtal.

Eventuella undantag från villkoren lyfts till och beslutas av TN.

Matområde

Matområdet som lanserades under Almedalsveckan 2022 var ett välkommet komplement till befintligt restaurangutbud i Almedalsområdet. Dock konstaterades ett behov av att ytterligare utveckla utbudet av mat som serveras av de tillfälliga matleverantörerna. Behov av matleverantörer/utbud måste vägas mot risken att området upplevs som för kommersialiserat och marknad- eller festivallikt. Därför har vi inför 2023 för avsikt att ställa större krav på matleverantörer. De behöver ha en tydligare koppling till Almedalsveckan som arrangemang. Det innebär i praktiken att de måste kunna leverera hållbar mat på ett hållbart sätt, gärna med lokal förankring. För att skapa ett attraktivt och bra område under Almedalsveckan för besökare, arrangörer och matleverantörer är det nödvändigt att placeringen kan ske på ett mer flexibelt sätt. Behovet av anslutning till VA-nät och el är också avgörande. Vid uppställande av motorfordon, såsom en foodtruck, är dispens från stannandeförbudet nödvändigt.

Dispenser från motorfordonsförbud och stannandeförbud

Dispenser från motorfordonsförbud innebär att sökanden kan få tillåtelse att köra in i det avspärrade området. Ansökan görs via e-tjänst och beviljas av handläggare från Trafik.

En dispens från stannandeförbudet medger sökanden rätten att uppställa fordon (parkera) i området för motorfordonsförbud. Även denna dispens utfärdas av trafikhandläggare. Tidigare har några av dessa dispenser beslutats av TN. Flertalet dispenser behöver utfärdas för t ex teknikbilar, civila polisfordon, politiken etc. Dessa bör inte behöva lyftas till nämnd då de är nödvändiga och behovet av att få uppställa fordonet kan bedömas av trafikhandläggare. Behov av dispens mot stannandeförbudet kan också gälla foodtrucks och arrangörer som önskar ha fordon uppställda på markplats i samband med sitt deltagande på Almedalsveckan. Under förutsättning att sökanden uppfyller uppställda krav och kriterier för deltagande på Almedalsveckan, fordonet bedöms som nödvändigt och/eller förenligt med ramverk och kriterier, bör istället trafikhandläggare i samråd med processledare kunna fatta beslut om utfärdande av dispens mot stannandeförbudet.

Undantag

Maxhöjd för monter på markplats är enligt villkoren 3,5 meter tillnock. Bakgrunden till villkoret om maxhöjd är huvudsakligen att förhindra att arrangörer på markplats skymmer eller stör andra arrangörer. Containerparkens placering gör att inga andra arrangörer kan påverkas negativt av höjden. Containerparken kommer också att stå på platsen under sammanlagt nio veckor och bör därför inte krävas att justera sin utformning med anledning av Almedalsveckan. De är ett välkommet komplement till Almedalsveckans övriga markområde.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv – Beslutet underlättar för besökare och deltagare under Almedalsveckan.

Landsbygdsperspektiv – Beslutet rör endast området kring Almedalen i Visby.

Ekonomisk konsekvensanalys – Beslutet bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan vad avser kostnader eller intäkter för Almedalsveckan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av processledare Jessica Kruse.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att:

1. Godkänna att villkor för markupplåtelse av offentlig plats på område avsett för Almedalsveckan upprättas och justeras efter behov av processledare TKF/verksamhetsansvarig offentliga rummet Almedalsveckan i samråd med handläggare markupplåtelse.
2. Godkänna att processledare i samråd med handläggare markupplåtelse uppställer separata villkor för matleverantörer och ges mandat att placera olika serviceleverantörer inom Almedalsområdet på för ändamålet lämplig plats.
3. Godkänna att dispens mot stannandeförbud ges av ansvariga handläggare på Trafik i samråd med processledare under förutsättning att motorfordonen görs icke körbara under motorfordonsförbudstiden på sådant sätt som teknikförvaltningen finner lämpligt. Gäller såväl foodtrucks som andra fordon som kan behöva stå uppställda i området.
4. Godkänna processledarens mandat att besluta i ärenden rörande justeringar gällande trafikavspärning, verkställa beslut om motorfordonsförbud, och regelverket för dispensansökan.
5. Godkänna undantag från villkor om maxhöjd för containerpark i yttre hamnen.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2023-01-11
Bilagor

TN § 24 Information om upphandling för behandling av avfall

Ärendenummer: TN 2022/4293
Paragraf föregående instans: TN AU § 15

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Sammanfattning

Teknikförvaltningen genom Avfallsavdelningen avser att genomföra upphandling för behandling av avfall under år 2023. Som upphandlingsstöd har, av Region Gotland upphandlad konsulttjänst, Ecenea Öst AB anlåtats.

Syftet med upphandlingen är att uppfylla Region Gotlands skyldighet att behandla kommunalt avfall och avfall under kommunalt och som i detta avseende avser fraktionerna matavfall, restavfall och grovavfall. Upphandlingen avser även skyldigheten till transporter för angivna fraktioner.

Verksamheten bedrivs sedan 2007 efter upphandlad entreprenad av Ragn-Sells Recycling AB. Avtalets ursprungliga giltighetstid var från och med 2007-01-01 till och med 2021-12-31. Därefter gick avtalet att förlänga vid 5 tillfällen med 1 år per tillfälle. Avtalet har tidigare förlängts för perioden 2021-01-01—2022-12-31. 2021-12-28 förlängdes avtalet med ett optionsår till och med 2023-12-31 med oförändrade villkor. Efter senaste förlängning har beslut tagits att inte fortsatt förlänga avtalet. Beslutet grundar sig dels på att transparensen i avtalsdelarna inte uppfyller kraven för spårbarhet av avfallet och att avtalet pågått i mer än 15 år, varför en ny konkurrensutsättning av uppdraget ansågs vara lämplig att genomföra. Avtalet avslutas därmed 2023-12-31.

Region Gotland behandlar avfallsfraktionerna matavfall, restavfall och grovavfall vid avfallsanläggningen i Roma, fastighetsbeteckning Roma Lövsta 2:2. På anläggningen finns även ett reningsverk för dagvatten där vattnet efter rening används för utblandningen av matavfall till en slurry som sedan levereras för att bli biogas. Reningsverket driftas enligt avtal av entreprenören.

Markområdet allokerad för anläggningen är geografiskt avskild från den övriga verksamhet som bedrivs på Roma Lövsta 2:2 dvs. naturbruksgymnasium, Grönt Centrum m.m. Närliggande till avfallsanläggningen finns en byggnad för lager av slam från avloppsreningsverk samt en avslutad och täckt deponi. Teknikförvaltningen genom Avfallsavdelningen ansvarar för det hyresavtal som finns för avfallsverksamheten. Hyresavtalet avslutas enligt överenskommelse i samband med verksamhetsavtalet avslut 2023-12-31.

Entreprenören har ansökt och ansvarar för det miljötillstånd som krävs för att bedriva verksamheten på anläggningen. Förhandling om eventuellt övertagande

av miljötillståndet pågår. Det finns möjlighet för Region Gotland att anmäla verksamheten eller ansöka om miljötillstånd för verksamheten till behörig miljöprövningsinstans.

Upphandlingen föreslås genomföras genom att anbudsgivare kan lämna ett **helt anbud** för behandling och transport av samtliga avfallsfraktioner, samt som ett alternativ att kunna lämna **delat anbud** för delar avfallsfraktioner eller delar av transporter. De två alternativen syftar till större konkurrensutsättning genom möjlighet för fler aktörer att kunna erbjuda sina tjänster i anbudsförfarandet. Ett alternativ till entreprenadavtal är att Region Gotland i egen regi driver verksamheten på anläggningen som en omlastnings- och/eller en behandlingsverksamhet.

Upphandlingen har föregåtts av en Request for information (RFI) mellan perioden 2022-12-28 och 2023-01-20. En RFI är ett sätt att samla in information om olika tjänster på marknaden i syfte att kunna ställa relevanta upphandlingskrav och förutsättningar i en kommande upphandling. Via en RFI får intressenter möjlighet att lämna information om sina tjänster.

Enligt den RFI som delgetts intressenter planeras kontraktets period omfatta 5 år och optionsår 1 + 1 år, totalt 7 år om samtliga optionsår nyttjas. Det som uppges i en RFI är inte bindande men utgör del av vad som planeras för verksamheten. Verksamhetens kostnader omfattar cirka 12 miljoner kronor årligen. Med det underlaget för dagens kostnader uppskattas kontraktets totala värde till 84 miljoner kronor, om samtliga optionsår nyttjas. Tilldelningsbeslut i upphandlingen kommer därmed tas av Tekniska nämnden enligt delegationsordningen.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv - Avfallstaxa, avfallsplan och avfallsföreskrift reglerar regionens renhållning av avfallshantering. De ska utformas enligt likställighetsprincipen och främja en långsiktigt hållbar framtid, vilket är speciellt viktigt för barnens hälsa och välmående.

Landsbygdsperspektiv – Avfallstaxa, avfallsplan och avfallsföreskrift gäller alla abonnenter, både stad och landsbygd.

Ekonomisk konsekvensanalys - Avfallsverksamheten finansieras av en avfallstaxa som ska täcka avfallsverksamhetens kostnader och värdesäkra intäkter. Index för avfall infördes år 2021 i avfallstaxan för att stämma överens med indexreglering i tekniska nämndens entreprenörsavtal för avfall. För behandling av avfall regleras nuvarande avtal med samma index som i avfallstaxan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av controller Emelie Klostermann.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att godkänna informationen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2023-01-04
TN 2021/2878 Avtal avfallsbehandling

TN § 25   Information Luftkvalitet (PM10): Årsrapport och plan framåt

Ärendenummer: TN 2022/4499
Paragraf föregående instans: TN AU § 16

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden tar emot information om hur arbetet med åtgärdsprogrammet för PM10 har fortskridit under 2021-2022.
2. Tekniska nämnden tar emot underlag som visar behov av ytterligare åtgärder och finansiering.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknikförvaltningen delger tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden, samt regionfullmäktige, Region Gotland, hur arbetet med åtgärdsprogrammet för PM10 har fortskridit under 2021-2022.

Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknikförvaltningen ger även ett gemensamt underlag som visar behov av ytterligare åtgärder och finansiering.

Åtgärdsprogrammet för minskning av skadliga partiklar (PM10) i Visby togs fram 2019, eftersom mätningar visade att miljökvalitetsnormen för partiklar (PM10) i utomhusluft överskreds. Enligt regionfullmäktiges beslut om åtgärdsprogrammet, har miljö- och byggnämnden uppdraget att svara för programmets genomförande, inklusive nödvändig samordning och i samband med varje ordinarie årsredovisning återrapportera till regionfullmäktige hur arbetet fortlöper.

Enligt miljökvalitetsnormen för partiklar (PM10) i utomhusluft är det inte tillåtet att dygnsmedelvärdet överstiger 50 µg/m³ under mer än 35 dygn per kalenderår.

I Visby är luftkvaliteten i grunden god, men vägtrafiken ger ökade partikelhalter under torra perioder under våren innan städning har utförts. Under åtgärdsprogrammets första tre år, 2019-2022, har Region Gotland därför fokuserat på åtgärder kopplade till väghållning (beläggning, halkbekämpning, städning) samt förbättrat mätningen av PM10. Åtgärder har i första hand utförts i testområdet vid Östercentrum där mätstationen finns. Vid vissa väderförhållanden blir det ändå fortsatt höga partikelhalter vid mätstationen och säsongen 2022 överträdde miljökvalitetsnormen för partiklar (PM10).

Region Gotland behöver nu säkerställa att tillräckliga satsningar utförs för att hamna inom miljökvalitetsnormen. Det innebär att fortsätta med de åtgärder

som ska utföras enligt åtgärdsprogrammet, samt aktivera vissa ytterligare åtgärder eftersom de primära åtgärderna inte har visat sig tillräckliga.

När åtgärdsprogrammet antogs 2019 ingick beräknade kostnader och behov av finansiering. Region Gotland behöver nu göra ytterligare insatser och dessutom har kostnader för material ökat. Vissa kostnader finns redan i ordinarie budget, men för vissa åtgärder krävs utökad finansiering, främst inom tekniska nämnden. Utökad finansiering kommer sökas genom kommande mål- och budgetskrivelse, samt genom tilläggsanslag för 2023.

Om miljö kvalitetsnormen fortsätter att överskridas så innebär det:

- En negativ påverkan på människors hälsa (luftföroreningar beräknas orsaka 6700 förtida dödsfall i Sverige varje år enligt Naturvårdsverket).
- En ökad belastning på vården (hälsoeffekterna av luftföroreningar i Sverige beräknas kosta 168 miljarder kronor varje år enligt Naturvårdsverket).
- En risk för höga vitesbelopp utifrån EU-lagstiftningen om miljö kvalitetsnormer.
- En risk att byggande av bostäder kommer behöva begränsas intill vägarna i Visby.

Bedömning

Enligt miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) i utomhusluft är det inte tillåtet att dygnsmedelvärdet överstiger 50 µg/m³ under mer än 35 dygn per kalenderår.

Åtgärdsprogrammet för minskning av skadliga partiklar (PM10) i Visby togs fram 2019, eftersom mätningar visade att miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) i utomhusluft överskreds. Åtgärdsprogrammet innehåller en rad åtgärder som ska förbättra luftkvaliteten i Visby. Enligt regionfullmäktiges beslut om åtgärdsprogrammet, ska miljö- och byggnämnden (MBN) svara för programmets genomförande, inklusive nödvändig samordning och i samband med varje ordinarie årsredovisning återrapportera till regionfullmäktige hur arbetet fortlöper.

I praktiken är det tekniska nämnden (TN) som ansvarar för att utföra de flesta åtgärderna.

Vissa åtgärder kan till en början testas i området närmast mätutrustningen vid Östercentrum, men syftet med åtgärdsprogrammet är en god luftkvalitet i hela Visby.

Rapportering av åtgärder

Nedan är en sammanfattning av de åtgärder som ska göras enligt åtgärdsprogrammet och de åtgärder som kan bli aktuella om de primära åtgärderna inte är tillräckliga.

Åtgärder som ska göras eller har utförts

- Förbättra och utöka mätdata – MBN
- Inventering av vägbeläggning – TN
- Trafikräkning – TN
- Räkning av dubbdäcksandel – TN
- Inventering av privata parkeringsplatser – MBN
- Ändrad halkbekämpning, utbyte av kalkmaterial – TN
- Utökad städning – TN
- En mer hållfast vägbeläggning – TN
- Sänkning av andelen dubbdäck – MBN

Åtgärder som kan bli aktuella om tidigare åtgärder inte är tillräckliga

- Kompletterande städning (PM10-maskin) – TN
- Dammbindning – TN
- Sänkt hastighet – TN
- Ändrad halkbekämpning med CMA eller liknande – TN
- Dubbdäcksförbud – TN

Åtgärder som utförts

Förbättra och utöka mätdata – MBN

Region Gotland är medlem i Östra Sveriges Luftvårdsförbund (ÖSLVF) sedan 2020. Vissa mätningar ingår i medlemskapet. En konsultfirma är upphandlad av ÖSLVF och står för expertkunskap och mätningar. En ny mätare som ger resultat i realtid, sattes upp i slutet av 2020. I medlemskapet ingår en bakgrundsmätare som finns på taket ovanför entrén till vårdcentralen Korpen. Även den ger resultat i realtid. Mätdata i realtid ger förutsättningar till mer noggranna analyser och jämförelser med trafikmängd, väder, väghållning m.m. för att identifiera orsaker till överskridanden.

Inventering av vägbeläggning – TN

Inventeringen är färdig (se även *En mer hållfast vägbeläggning* nedan).

Trafikräkning – TN

Region Gotland har inte utfört tillräckligt mycket trafikräkningar under 2019–2022 för att kunna jämföra med luftkvaliteten och det skulle behövas ny

utrustning för att kunna göra rätt typer av trafikräkning. Trafikräkningar kan jämföras med mätresultat för att se korrelationen mellan luftkvalitet och antal fordon. Trafikräkningar kan även användas till andra analyser i arbetet med trafiken i Visby.

Räkning av dubbdäcksandel – TN

Räkning utfördes 2018 av Region Gotlands parkeringsvakter och 2022 av enhet miljö- och hälsoskydd. Räkning har inte utförts 2019, 2020 eller 2021.

Inventering av privata parkeringsplatser – MBN

2022 togs informationsmaterial fram till ägare av parkeringsplatser (om halkbekämpning, städning, m.m.) och kontakt togs med parkeringsägare närmast mätaren vid Östercentrum.

Ändrad halkbekämpning, utbyte av kalkmaterial – TN

Granitkross används sedan 2019 på gator, gång- och cykelvägar och parkeringsplatser som Region Gotland ansvarar för i testområdet vid Östercentrum. Granitkross är hårdare än kalkmaterial och mals inte ned till partiklar lika snabbt. Planen på kort sikt är att använda granitkross som halkbekämpning på Region Gotlands vägar i hela Visby, men TKF gata/väg har ännu inte beviljats tilläggsanslag för detta.

Utökad städning (med nuvarande maskinpark) – TN

Gatorna i området kring mätaren städas oftare nu än innan åtgärdsprogrammet började gälla. Enligt åtgärdsprogrammet ska detta göras i hela Visby, vilket ännu inte har realiserats på grund av otillräckliga resurser. Nuvarande maskinpark räcker bara till utökad städning i testområdet.

En PM10-städmaskin införskaffades 2021. Den kan användas till viss del och på vissa gator, dock inte alla gator med nuvarande medel och resurser.

En mer hållfast vägbeläggning – TN

Sedan 2019 används inget kalkmaterial i översta slitlagret vid nyanläggning av asfalt. Planen är att fortsätta använda en hårdare slityta kontinuerligt vid ny vägbeläggning i hela Visby. Detta följer åtgärdsplanen. Utbytet av vägbeläggning utförs i samband med Region Gotlands beläggningsprogram och det kommer ta många år innan det är helt slutfört.

Sänkning av andelen dubbdäck – MBN

En enklare informationskampanj genomfördes hösten 2021 och 2022, genom pressmeddelande och information på Region Gotlands hemsida.

Resultat 2021-2022

Enligt miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) i utomhusluft är det inte tillåtet att *dygnsmedelvärdet* överstiger 50 µg/m³ under mer än 35 dygn per kalenderår.

- Antalet konstaterade överskridanden av dygnsmedelvärdet för PM10 i Visby under 2021 var 23 st. Strömavbrott gjorde att mätresultat saknas för 28 dagar under 2021, varav 16 dagar under februari-april då det är störst risk för överskridanden. Det går därför inte att säga om luftkvaliteten var inom miljö kvalitetsnormen under 2021. Troligtvis var den precis inom miljö kvalitetsnormen.
- Antalet konstaterade överskridanden av dygnsmedelvärdet för PM10 i Visby under 2022 var 43st, vilket överskrider miljö kvalitetsnormen. Året var ogynnsamt vädermässigt med torrt väder utan nederbörd under hela mars månad. Det finns behov att kunna hantera den typen av väderförhållanden utan att få förhöjda partikelhalter framöver.

Under 2021-2022 har dygnsmedelvärdet för partiklar (över 50 µg/m³) inte överskridits vid något tillfälle under maj-november. 20% av överskridandena har varit i februari och 60% i mars.

Enligt miljö kvalitetsnormen är det inte heller tillåtet att *årsmedelvärdet* överstiger 40 µg/m³. 2021 var årsmedelvärdet 13 µg/m³ och 2022 var det 25 µg/m³.

Nulägesbild och plan framåt

I Visby är luftkvaliteten i grunden god, men vägtrafiken ger ökade partikelhalter under torra perioder under våren innan städning har utförts. Under åtgärdsprogrammets första tre år, 2019-2022, har Region Gotland därför fokuserat på åtgärder kopplade till väghållning (beläggning, halkbekämpning, städning) samt förbättrat mätningen av PM10. Åtgärder har i första hand utförts i testområdet vid Östercentrum där mätstationen finns. Vid vissa väderförhållanden blir det ändå fortsatt höga partikelhalter vid mätstationen och säsongen 2022 överträdde miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10).

Region Gotland behöver nu säkerställa att tillräckliga satsningar utförs för att hamna inom miljö kvalitetsnormen. Det innebär att fortsätta med de åtgärder som ska utföras enligt åtgärdsprogrammet, samt aktivera vissa ytterligare åtgärder eftersom de primära åtgärderna inte har visat sig tillräckliga.

Om miljö kvalitetsnormen fortsätter att överskridas så innebär det:

- En negativ påverkan på människors hälsa (luftföroreningar beräknas orsaka 6700 förtida dödsfall i Sverige varje år enligt Naturvårdsverket).
- En ökad belastning på vården (hälsoeffekterna av luftföroreningar i Sverige beräknas kosta 168 miljarder kronor varje år enligt Naturvårdsverket).

- En risk för höga vitesbelopp utifrån EU-lagstiftningen om miljö kvalitetsnormer.
- En risk att byggande av bostäder kommer behöva begränsas intill vägarna i Visby.

På EU-nivå pågår ett arbete med att skärpa gränsvärdena för luftkvalitet, eftersom även lägre halter av luftföroreningar påverkar hälsan negativt. En kommande förändring av gränsvärdena till en lägre nivå kan vara aktuell, vilket är ytterligare en anledning för Region Gotland att göra breda insatser för en god luftkvalitet.

Behov för att kunna utföra nödvändiga åtgärder

Samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningen lyfter följande behov för att kunna utföra nödvändiga åtgärder:

- Ökad finansiering för vissa åtgärder. Kostnaderna har ökat överlag och flera tänkbara åtgärder är dyra.
- Fler enheter inom Region Gotland behöver engageras. Bland annat kan TKF trafikplanering göra åtgärder som ger en stor nytta för en liten kostnad.
- Organisationen behöver formas så att relevanta funktioner tilldelas ansvar, personal och finansiering för arbetet med luftkvalitet.

Åtgärdsprogrammet ska revideras vart sjätte år eller vid behov. Möjligen finns det ett behov att revidera för att få en bättre organisation, men samarbetet mellan funktioner inom Region Gotland har nu ökat. Det återstår nu att se om det under 2023 kommer att avsättas tillräckliga resurser för att utföra de åtgärder som behövs.

Finansiering av åtgärder

När åtgärdsprogrammet antogs 2019 ingick beräknade kostnader och behov av finansiering. Tyvärr har medel inte beviljats fullt ut enligt de äskanden som gjorts med hänvisning till åtgärdsprogrammet. Åtgärderna som kunnat utföras hittills inom tekniska nämndens ansvarsområden har endast utförts inom befintlig budget.

Region Gotland behöver nu göra ytterligare insatser och dessutom har kostnader för material ökat. Nedan är en översikt av de åtgärder som Region Gotland behöver utföra från och med 2023, med beräknad kostnad. Vissa kostnader finns redan i ordinarie budget, men för vissa åtgärder krävs utökad finansiering, främst inom TN. Utökad finansiering kommer sökas genom kommande mål- och budgetskrivelse, samt genom tilläggsanslag för 2023.

Behov åtgärder TN	Engångskostnad	Löpande kostnad	Behov av utökad finansiering
Trafikräkning	300 tkr (10 permanenta mätpunkter)	60 tkr/år	Ja
Regelbunden räkning av dubbdäcksandel	-	40 tkr/år	Ja
Ändrad halkbekämpning, utbyte till granitkross i hela Visby (undantaget Visby innerstad)	-	1500 tkr/år	Ja
En mer hållfast vägbeläggning	-	-	Nej. Inom ordinarie budget enligt beläggning sprogram.
Utökad och kompletterande städning (inköp och användning av stor PM10-maskin)	6000 tkr	1000 tkr/år	Ja
Dammbindning (med saltlake i testområdet)	550 tkr	250 tkr/år	Ja
Sänkt hastighet	1500 tkr	-	Ja
Total kostnad TN	8350 tkr	2850 tkr/år	Utökad finansiering behövs med 8350

			tkr i engångskostnad och 2850 tkr/år.
--	--	--	---------------------------------------

Tabell 1: Behov åtgärder TN

Behov åtgärder MBN	Engångskostnad	Löpande kostnad	Behov av utökad finansiering
Förbättra och utöka mätdata	-	500 tkr/år medlemskap, bakgrundsmätning och stöd ÖSLVF 250 tkr/år PM10-mätning Österväg Arbetstid 120 h/år	Nej
Inventering av privata parkeringsplatser	-	Arbetstid 40 h/år	Nej
Sänkning av andelen dubbdäck (informationskampanj)	-	Arbetstid 40 h/år	Nej
Samordning, återrapporering, omvärldsbevakning.	-	Arbetstid 200 h/år	Ja
Total kostnad MBN	-	750 tkr/år 400 h arbetstid/år	Utökad finansiering behövs med 200 tkr/år för samordning och återrapporering.

Tabell 2: Behov åtgärder MBN

För åtgärderna i tabellerna ovan finns en tydlig koppling till åtgärdsprogrammet som Regionfullmäktige beslutat ska utföras. Utöver dessa finns ytterligare möjliga åtgärder, som inte finns med i åtgärdsprogrammet, men som kan påverka luftkvaliteten. För en fullständig beskrivning av möjliga åtgärder med nytta/kostnad, se bilagan *Uppföljning av åtgärdsprogram för PM10 i Visby*.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av miljöskyddsinspektörerna Niklas Rane och Jonatan Levin, trafikingenjör Jonathan Berenyi, enhetschef Simon Hoffman och ekonomichef Ylva Svangren.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

1. Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknikförvaltningen delger tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden, samt regionfullmäktige, Region Gotland, hur arbetet med åtgärdsprogrammet för PM10 har fortskridit under 2021-2022.
2. Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknikförvaltningen ger även ett gemensamt underlag som visar behov av ytterligare åtgärder och finansiering.

Beslutsunderlag

SBF Tjänsteskrivelse 2023-01-12

Uppföljning av åtgärdsprogram för PM10 i Visby 2023-01-12

Presentation på sammanträde

Skickas till

registrator-rs ref: RS 2023/258

registrator-mbn ref: MBN 2022/3382

TN § 26   **Information om teknikförvaltningens hållbarhetsarbete**

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av verksamhetsutvecklare Nathalie Ahlstedt Mantel.

Beslutsunderlag

Presentation på sammanträde.

TN § 27

Information: inläsningsmaterial inför introduktion till VA verksamheten

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

Information inför introduktion till VA verksamheten
VA-avdelning - uppgift, organisation och styrning

TN § 28   Medborgarförslag - Fler bänkar på Strandpromenaden vid Snäck

Ärendenummer: TN 2022/1140
Paragraf föregående instans: TN AU § 17

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget.

Sammanfattning

Medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren skriver: *Det saknas sittbänkar på norra delen av strandpromenaden Visby. Önskar därför fler bänkar på strandpromenaden vid Snäck. Ännu mer angeläget i pandemitider.*

Bedömning

Anvisning: Förvaltningen har för avsikt att byta ut samtliga bänkar längs med strandpromenaden och i samband med det kommer även nya bänkar att placeras ut vid den norra delen. Anledningen till att bänkarna byts ut för att göra sträckan mer tillgänglig och därmed förbättra sittplatser för rörelsehindrade. Befintliga bänkar idag är inte tillgänglighetsanpassade och flertalet är i dåligt skick. Delar av sträckan skadades vid vinterstormarna 2021-2022 och därför inleddes ett planeringsarbete när bänkar fick tas bort och i detta projektet ersätts. Placering av bänkarna har nu setts över.

Att det finns bra bänkar längs hela strandpromenaden gör att fler kan komma ut på promenader i friska luften, då det finns möjlighet till vila för vuxna, barn, personer med funktionsnedsättning, äldre mm.

Barn- och genusperspektiv –förslaget gynnar alla.

Landsbygdsperspektiv – förslaget gäller enbart strandpromenaden i Visby.

Ekonomisk konsekvensanalys – förslaget ryms inom befintlig budget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2021-03-02.
Tjänsteskrivelse 2022-12-06.

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 29 Medborgarförslag - Gratis busskort för pensionärer

Ärendenummer: TN 2021/4411
Paragraf föregående instans: TN AU § 18

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att Region Gotland inför gratis resor för pensionärer under lågtrafik i Gotlands kollektivtrafik.

Bedömning

Utformningen av eventuella pensionärsrabatter har stor påverkan på:

1. intäkterna och kostnaderna i kollektivtrafiken,
2. resmönster i kollektivtrafiken och därmed planering av tidtabeller och fordon,
3. hur lätt eller svårt resenären upplever att det är att skaffa sig rätt biljett.

Därför bör konsekvenserna av en ny pensionärsrabatt undersökas innan nya de genomförs. Tekniska nämnden och teknikförvaltningen har inlett ett arbete med att se över taxestrukturen och biljettstrukturen i Gotlands kollektivtrafik. I samband med detta ingår att se över biljettutbudet för olika resenärsgupper, däribland pensionärer. Därmed kan medborgarförslaget anses besvarat.

Barn- och genusperspektiv – Utformningen av eventuella pensionärsrabatter i kollektivtrafiken påverkar pensionärer.

Landsbygdsperspektiv – Om Region Gotland skulle införa tidsdifferentierade pensionärsrabatter i busstrafiken skulle det få olika påverkan på olika busslinjer. Det kan medföra önskemål om nya turer på vissa linjer vilket i sin tur skulle leda till högre kostnader (utan att intäkterna ökar).

Ekonomisk konsekvensanalys – Utformningen av eventuella pensionärsrabatter har stor påverkan på intäkterna för kollektivtrafiken. Dessutom påverkar de resmönstret, vilket kan ge följd effekter på behovet av fordon och kostnaden för tidtabellskilometer.

Den totala påverkan på ekonomin av prisdifferentierade pensionärsrabatter avgörs också till viss del av hur den sammanlagda biljettstrukturen ser ut. En biljettstruktur som är lätt att förstå gör det lättare att locka nya resenärer till kollektivtrafiken.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2021-11-09

Tjänsteskrivelse 2022-12-15

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 30   Medborgarförslag - Gratis bussresor med kollektivtrafiken för alla över 65 år på vissa tider

Ärendenummer: TN 2022/1242
Paragraf föregående instans: TN AU § 19

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att Region Gotland inför gratis resor för alla över 65 år under lågtrafik i Gotlands kollektivtrafik.

Tekniska nämnden och Teknikförvaltningen har inlett ett arbete med att se över taxestrukturen och biljettstrukturen i Gotlands kollektivtrafik. I samband med detta ingår att se över biljettutbudet för olika resenärsgupper, däribland pensionärer.

Därmed kan medborgarförslaget anses besvarat.

Bedömning

Utformningen av eventuella pensionärsrabatter har stor påverkan på:

1. intäkterna och kostnaderna i kollektivtrafiken,
2. resmönster i kollektivtrafiken och därmed planering av tidtabeller och fordon,
3. hur lätt eller svårt resenären upplever att det är att skaffa sig rätt biljett.

Därför bör konsekvenserna av en ny pensionärsrabatt undersökas innan nya de genomförs. Tekniska nämnden och Teknikförvaltningen har inlett ett arbete med att se över taxestrukturen och biljettstrukturen i Gotlands kollektivtrafik. I samband med detta ingår att se över biljettutbudet för olika resenärsgupper, däribland pensionärer. Därmed kan medborgarförslaget anses besvarat.

Barn- och genusperspektiv – Utformningen av eventuella pensionärsrabatter i kollektivtrafiken påverkar pensionärer.

Landsbygdsperspektiv – Om Region Gotland skulle införa tidsdifferentierade pensionärsrabatter i busstrafiken skulle det få olika påverkan på olika busslinjer. Det kan medföra önskemål om nya turer på vissa linjer vilket i sin tur skulle leda till högre kostnader (utan att intäkterna ökar).

Ekonomisk konsekvensanalys – Utformningen av eventuella pensionärsrabatter har stor påverkan på intäkterna för kollektivtrafiken.

Dessutom påverkar de resmönstret, vilket kan ge följd effekter på behovet av fordon och kostnaden för tidtabellskilometer.

Den totala påverkan på ekonomin av prisdifferentierade pensionärsrabatter avgörs också till viss del av hur den sammanlagda biljettstrukturen ser ut. En biljettstruktur som är lätt att förstå gör det lättare att locka nya resenärer till kollektivtrafiken.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-02-08

Tjänsteskrivelse 2022-12-14

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 31   Medborgarförslag - Stadsbusstrafik med anslutning till flygplatsen

Ärendenummer: TN 2022/1407
Paragraf föregående instans: TN AU § 20

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att någon linje i stadstrafiken dras till Visby flygplats. Förslagsställaren föreslår att flygplatsen trafikeras ett par gånger om dagen.

Tekniska nämnden och Teknikförvaltningen arbetar med att se över stadslinjenätet i Visby. I detta ingår att se över möjligheterna för stadsbuss till Visby flygplats. Tekniska nämnden anser därför medborgarförslaget besvarat.

Bedömning

Idag trafikeras Visby flygplats av landsbygdslinjen linje 61 som angör flygplatsen två gånger per vardag. Övriga tider trafikerar linje 61 hållplats Flygplatsvägen, drygt 500 meter från flygplatsen.

Barn- och genusperspektiv – Stadstrafik till Visby flygplats är ett sätt att öka tillgängligheten till Visby flygplats för personer utan egen bil, framförallt barn, unga och äldre.

Landsbygdsperspektiv – Så länge stadslinjenätet är synkroniserat med landsbygdslinjenätet ger stadsbuss till Visby flygplats även god tillgänglighet till flygplatsen för boende på landsbygd.

Ekonomisk konsekvensanalys – Stadsbusstrafik till Visby flygplats kan innebära större kostnader för driften av stadsbusstrafiken. De ekonomiska konsekvenserna beror dock helt på hur stadsbusslinjenätet ser ut och vilken turtäthet som planeras.

Om busstrafiken till Visby flygplats skulle öka är det också viktigt att se över den fysiska tillgängligheten till hållplatsen. Den nuvarande hållplatsen har brister och behöver rustas upp om den ska nå en högre nivå av fysisk tillgänglighet. Därmed kan stadsbusstrafik till Visby flygplats även medföra vissa investeringskostnader (och efterföljande driftskostnader).

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-03-02

Tjänsteskrivelse 2022-12-28

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 32 Medborgarförslag - Synkronisering av buss och färja

Ärendenummer: TN 2022/1408
Paragraf föregående instans: TN AU § 21

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår ökad synkronisering mellan tidtabellerna i Gotlands kollektivtrafik och Destination Gotland.

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat eftersom synkronisering av tidtabeller ingår i den kontinuerliga tidtabellplaneringen och görs inom de ekonomiska och planeringsmässiga ramar som kollektivtrafiken ges.

Idag försöker Gotlands kollektivtrafik i möjligaste mån att anpassa sina tidtabeller till Destination Gotlands tidtabeller. För en bättre synkronisering krävs också att Destination Gotland anpassar sina tidtabeller till Gotlands kollektivtrafik. Gotlands kollektivtrafik och färjetrafiken har däremot olika förutsättningar. Det leder till att det inte alltid går att anpassa kollektivtrafikens och färjetrafikens tider till varandra.

Ett annat sätt för att förbättra anslutningarna till Destination Gotlands trafik skulle vara genom tätare turer i Gotlands kollektivtrafik. Det leder däremot till ökade trafikeringskostnader, även om det skulle handla om anropsstyrd trafik.

Bedömning

Skillnaderna mellan tidtabellerna i Gotlands kollektivtrafik och Destination Gotland handlar om att Gotlands kollektivtrafik har en fast tidtabell och att Destination Gotland har en flexibel tidtabell. Destination Gotland kan ändra tiderna på enskilda avgångar (exempelvis vid storhelger eller båtunderhåll) medan detta inte är möjligt i Gotlands kollektivtrafik. Busstrafiken har en fast tidtabell eftersom den ska fungera för daglig skolpendling och arbetspendling, liksom för byten mellan busslinjer i hela linjenätet.

Förslagsställaren efterfrågar särskilt synkronisering på kvällar. Idag (ordinarie tidtabell 2022/2023) är tidtabellerna i Gotlands kollektivtrafik anpassade till nynäshamnsfärjans ankomst på fredagar och helger, men inte på måndagar till torsdagar.

Barn- och genusperspektiv – Ökad synkronisering mellan Gotlands kollektivtrafik gynnar främst de personer som ofta reser mellan Gotland och fastlandet med båt. Det är positivt för de som vill eller måste resa utan bil. Däremot riskerar en ökad synkronisering, om den sker genom ingrepp på

taktfastheten i Gotland kollektivtrafik, att missgynna personer som reser inom Gotland, framförallt skolelever och arbetspendlare. Om det sker större förändringar i hur Gotlands kollektivtrafik anpassar sig till Destination Gotland bör därför noggranna undersökningar göras på hur olika resenärsgupper påverkas.

Landsbygdsperspektiv – Se resonemang ovan om påverkan på olika resenärsgupper.

Ekonomisk konsekvensanalys – Ett sätt för Gotlands kollektivtrafik att kompensera för Destination Gotlands flexibla tidtabell skulle kunna vara att öka turtätheten. Beroende på vilka linjer som ingår och vilken turtäthet som väljs (halvtimmes- timmes- eller varannantimmestrafik) får det olika stora konsekvenser för kollektivtrafikens kostnader.

Att enbart erbjuda dagliga anslutningar på kvällen (utan övriga anpassningar) skulle höja trafikeringskostnaden med ungefär 1 miljon kronor årligen. Även om kvällstrafiken måndag-torsdag skulle göras anropsstyrd så skulle det ändå innebära högre kostnader än idag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-03-02

Tjänsteskrivelse 2023-01-09

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 33   Medborgarförslag - Belysning vid busshållplatsen Lye

Ärendenummer: TN 2022/1409
Paragraf föregående instans: TN AU § 22

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ordnar belysning på busshållplatsen Lye. Förslagsställaren beskriver busshållplatsen som mörk och osäker.

Tekniska nämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget genom att Lye blir en av testpiloterna för reflexsnurror på hållplats.

Bedömning

Förvaltningen delar förslagsställarens bild av att hållplatsen är mörk nattetid och att hållplatsen skulle ha nytta av utrustning som gör det lättare för resenärer att visa att de står vid hållplatsen. Belysning och signalutrustning är dels en trygghet för resenären, som kan känna sig säker på att bli sedd, men även för busschauffören som kan ha svårt att se väntande resenärer på mörka hållplatser. Hållplatser har olika förutsättningar och behov av belysning och signalutrustning. Reflexsnurror har ofta stor effekt och är i regel lätta och billiga att underhålla. Mer information om hur reflexsnurror fungerar finns att läsa här: <https://reflexsnurra.se/>

Förvaltningen kommer att utvärdera reflexsnurrans effekt för att därefter bedöma om reflexsnurra eller andra synlighetsåtgärder passar bäst just på Lye.

Lye har omkring 8 påstigande varje vardag (2019). Hållplatsen byggdes nyligen om av Trafikverket. Hållplatsen har plattformar, väderskydd samt anslutande pendelparkering för bil och cykel. Hållplatsen har även väderskydd. Synlighetsåtgärden på hållplatsen är därmed en kostnadseffektiv insats för att hållplatsen ska kännas tryggare.

Barn- och genusperspektiv – Reflexsnurror är enkla att använda för barn. När reflexsnurran är igång ser bussföraren att någon väntar på hållplatsen även om personen inte står exakt bredvid snurran. Detta är bra för yngre barn som ofta rör sig omkring på hållplatsen. Reflexsnurror upplevs också ofta som trygga då resenären kan signalera sin närvaro utan att själv tappa uppsikt över sin omgivning (i kontrast till att stå i en ljuskägla).

Landsbygdsperspektiv – Reflexsnurror är mest lämpade för landsbygd. I tätorter och tätare bebyggelse har reflexsnurror inte samma effekt.

Ekonomisk konsekvensanalys - Reflexsnurror på hållplats Lye kostar ungefär 3 000 kr. Andra synlighetsåtgärder, som solcellsbelysning, kan kostas uppemot cirka 60 000 kronor i investeringskostnad samt en högre driftskostnad.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-02-24

Tjänsteskrivelse 2022-12-29

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 34   Medborgarförslag - Förändringar av busslinjer

Ärendenummer: TN 2022/1410
Paragraf föregående instans: TN AU § 23

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren dels föreslår att alla stadsbusslinjer ska trafikera Lasarettet och dels att linje 3 och 4 ska slås ihop.

Tekniska nämnden beslutar att avslå förslaget. Nackdelarna med att alla stadslinjer ska trafikera Lasarettet bedöms som större än fördelarna. Nämnden bedömer också att en eventuell hopslagning av linje 3 och 4 bör utredas i pågående översyn av stadslinjenätet men vill inte garantera ett visst utfall innan hela Visby stadsnät är utrett.

Bedömning

Trafikering av hållplats Lasarettet

Idag trafikeras Lasarettet av linje 1 och 4 under dagtid. På kvällar och helger trafikeras hållplatsen av linje 5. Vid Visby busstation går det att byta mellan i stort sett samtliga linjer i Gotlands kollektivtrafik då tidtabellerna är taktfasta. Tillgängligheten till Lasarettet påverkas därför inte av förslaget på annat sätt att resenärer på linje 2, 3 och 6 undviker ett byte.

Om flera linjer ska trafikera Lasarettet riskerar platsbrist och köbildning att uppstå vid hållplatsen och i Lasarettbacken (Norderväg och S:t Göransgatan). Detta påverkar även övrig trafik runt Lasarettet inklusive blåljustransporter. Köbildning i kombination med längre körväg skulle leda till längre restider i stadstrafiken. Med dagens resurser för stadstrafiken skulle dessutom vissa delar av Visby behöva trafikeras mer sällan eller inte alls om alla stadsbusslinjer skulle trafikera lasarettet

Hopslagning av linje 3 och 4

Förvaltningen genomför en linjeöversyn av stadslinjenätet i Visby och undersöker då olika möjliga linjesträckningar. Förvaltningen tar förslaget i beaktande till översynen, men behöver ta ställning till samtliga reserelationer i Visbyområdet och kan därför inte säga om linjenätet kommer att genomgå större förändringar (som helt nya linjer) eller mindre förändringar (som hopslagning av två befintliga linjer). Stadstrafiken kommer dock inte att kunna erbjuda direktbusslinjer mellan samtliga stadsdelar, men där det saknas direktbuss ska det vara lätt och snabbt att byta buss på Visby busstation.

Barn- och genusperspektiv – Utformningen av stadslinjenätet påverkar samtliga resenärsgupper och valet av utformning har olika påverkan på olika grupper.

Landsbygdsperspektiv – Förslaget gäller stadslinjenätet i Visby men påverkar även boende på Gotlands landsbygder. Vid Visby busstation sker byten mellan landsbygdslinjer och stadslinjer. Resenärer från landsbygderna är därför beroende av Visby busstation som knutpunkt med snabba byten och deras sammanlagda restid påverkas i hög grad av väntetiden och körtiden i Visby. Förslaget att samtliga stadslinjer ska gå till Lasarettet är därför till nackdel för landsbygdsbor.

Ekonomisk konsekvensanalys – Förslaget kan troligen genomföras inom ramen för befintliga resurser för stadstrafiken. Om man däremot vill kompensera för köbildning, längre restider och sämre yttäckning krävs dock större investeringar i infrastruktur och en betydande ökning av driftsbudgeten (för fler fordon i stadstrafiken).

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-03-12

Tjänsteskrivelse 2022-12-29

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 35   Medborgarförslag - Utöka Kollektivtrafiken

Ärendenummer: TN 2022/1682
Paragraf föregående instans: TN AU § 24

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att kollektivtrafiken utökas med fler turer och fler sträckor. Förslagsställaren föreslår även utbyggnad av fler cykelvägar.

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget då det strider mot nu gällande trafikförsörjningsprogram och skulle kräva en mångdubbling av kollektivtrafikens driftsbudget och investeringsbudget. Nämnden bedömer inte heller att den föreslagna utbudsökningen skulle ge en motsvarande ökning av resandet.

Bedömning

Nämnden delar förslagsställarens bild att det är angeläget att få fler bilresor på Gotland att ersättas med buss. Däremot bedömer inte nämnden att fler turer och sträckor i kollektivtrafiken är ett effektivt sätt att nå detta mål. Nämnden bedömer att målet främst nås vid ett bättre utnyttjande av de turer och sträckor som redan idag finns i Gotlands kollektivtrafik. En stor del av bilresorna sker på sträckor och tider som har kollektivtrafik.

Utbudsnivån i Gotlands kollektivtrafik regleras av *Regionalt trafikförsörjningsprogram för Gotland*. Trafikförsörjningsprogrammet antogs av Regionfullmäktige 2019 och gäller fram till 2030 eller till dess att ett nytt trafikförsörjningsprogram antas. Utbudsmålen i trafikförsörjningsprogrammet handlar om att erbjuda en stabil trafik på hela Gotland. Samtliga tätorter på Gotland ska ha kollektivtrafik och utanför tätortsstråken ska det finnas anropsstyrd trafik. Samtliga tätorter har idag kollektivtrafik. För att skapa fler sträckor skulle det därför krävas nya linjer utanför såväl tätorterna som befintliga stråk. Endast en mycket liten andel av gotlänningarna skulle nås av dessa nya sträckor.

Utbudsnivån i Gotlands kollektivtrafik kommer att ses över inför kommande trafikförsörjningsprogram. Utbudsnivån är en kompromiss mellan turtäthet och yttäckning, eftersom det finns en intressekonflikt mellan många turer och många sträckor. Om sträckorna är få kan utbudet vara högt, men om sträckorna är många blir utbudet lågt. Det beror på hur man fördelar bussarna. Ju fler bussar som är i trafik desto högre kostnader. Flera sträckor innebär

också flera hållplatser, vilket ökar kostnaderna för byggnation och drift av hållplatser.

Cykelvägar hanteras i Översiktsplan och i regional transportinfrastrukturplan (länsplan).

Barn- och genusperspektiv – Utbudet i kollektivtrafiken påverkar samtliga resenärsgupper, framförallt de som är beroende av kollektivtrafiken för pendling till arbete och skola.

Landsbygdsperspektiv – Utbudsnivån påverkar hur ofta bussen går, hur nära den kommer och vilken standard hållplatserna kan ha.

Ekonomisk konsekvensanalys – Om Gotlands kollektivtrafik skulle få både fler sträckor och fler turer innebär det en mångdubbling av driftsbudgeten och investeringsbudgeten. Det är främst antalet bussar i trafik som måste öka kraftigt (troligtvis minst en dubbling av dagens antal, beroende på vilka sträckor och turer som tillkommer). Antalet bussar i trafik är den mest kostnadsdrivande faktorn i kollektivtrafiken. Men fler sträckor kräver även fler hållplatser vilket kräver att fler hållplatser byggs som också kräver regelbundet underhåll.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av förvaltningschef Patric Ramberg.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2022-03-14

Tjänsteskrivelse 2022-12-29

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Gotland, RS 2018/204

Skickas till

Regionstyrelsen och förslagsställaren

TN § 36   **Ärenden avgjorda i arbetsutskottet**

Paragraf föregående instans: TN AU § 1

TN AU § 7

TN AU § 8

TN AU § 9

TN AU § 25

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Beslutsunderlag

TN AU § 1 Uppdragslista från tekniska nämnden till teknikförvaltningen

TN AU § 7 Upphandling mobilt reningsverk

TN AU § 8 Upphandling Kemikalier för vatten- och avloppsrening

TN AU § 9 Upphandling Visby lasarett nytt kallelsesystem

TN AU § 25 Övriga ärenden

TN § 37   **Övriga ärenden**

Tekniska nämndens beslut

Informationen godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Peter Oliveskog (SD) frågade om belysningen längst den nya gång- och cykelvägen på Visborgsområdet behöver vara belyst nattetid.

Förvaltningschef Patric Ramberg svarade att belysning i offentlig miljö inte släcks vid mörker av säkerhetsskäl men att belysningen har ledlampor.